

การใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนตั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนสาธิต

นางวิภา สุประคิษฐ ฅ อุษยา

004756

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2517

Utilization of Library for Learning and Teaching Social Studies at the
Lower Secondary Level in Demonstration Schools

Mrs. Wipha Supradist Na-Ayudhaya

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1974

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ... อ.ดร.น.น.น. ... พ.ดร.พ.น. ... ประธานกรรมการ

.....กรรมการ

.....กรรมการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย รองศาสตราจารย์ ทรรศนียา กัลยานมิตร

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต

ชื่อ นางวิภา สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา แผนกวิชามัธยมศึกษา

ปีการศึกษา 2516

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิธีการใช้ห้องสมุดโรงเรียนของครูและนักเรียนให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา และเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนมองเห็นความสำคัญ และคุณค่าของห้องสมุดโรงเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน

วิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 20 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 300 คน ในโรงเรียนสาธิต 5 โรงเรียน ที่ได้สุ่มตัวอย่างไว้ข้อมูลของครูและนักเรียนที่ได้นำมาวิเคราะห์เป็นร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง

สรุปผลการวิจัย

ผลของการวิจัยปรากฏว่า ประเภทของหนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษาที่ครูและนักเรียนส่วนใหญ่สนใจอ่านคือ บทความต่าง ๆ จากวารสารและหนังสือพิมพ์และชีวประวัติบุคคลสำคัญ สำหรับวารสารภาษาไทย และวารสารภาษาต่างประเทศที่ครูและนักเรียนส่วนใหญ่สนใจอ่านเป็นประจำคือ อนุสาร อ.ส.ท. ชัยพฤกษ์ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ National Geographic Magazine และ Holiday Times in Thailand ครู และนักเรียนส่วนมากเคยเรียนรู้หรือได้รับการอบรมวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง ส่วนวิธีการที่ครูสังคมศึกษา

แนะนำให้นักเรียนใช้ห้องสมุดโรงเรียนค้นคว้าประกอบการเรียนมากที่สุดคือให้ค้นคว้าแล้วเขียนรายงานส่งโดยให้ทำเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล สำหรับบริการที่ห้องสมุดโรงเรียนจัดให้แก่ครูและนักเรียนได้ทราบถึงหนังสือและอุปกรณ์ใหม่ ๆ ของห้องสมุดคือจัดมุมหนังสือใหม่ไว้ในห้องสมุด นอกจากนี้ครูและนักเรียนได้เสนอแนะว่าควรมีการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนในคานต่าง ๆ ได้แก่คานสถานที่ อุปกรณ์ห้องสมุด ตลอดจนบริการของห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้บริการของห้องสมุดได้ประโยชน์จากห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอเสนอแนะ

1. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดสรรเงินงบประมาณให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งมีห้องสมุดโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน จัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรตลอดจนแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบของวิชาในหมวดสังคมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม นอกจากนี้ในการบรรจุบรรณารักษ์เข้าทำงานควรคัดเลือกบุคคลที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ มีบุคลิกลักษณะที่ดีพร้อมที่จะให้บริการแก่ครูและนักเรียนด้วยความเต็มใจ
2. ผู้บริหารโรงเรียนควรมองเห็นความสำคัญและคุณค่าของห้องสมุดโรงเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน โดยพยายามจัดสรรเงินงบประมาณหรือหารายได้มาปรับปรุงห้องสมุดให้เป็นศูนย์วัสดุในการอ่าน และศูนย์อุปกรณ์สื่อทัศนศึกษา จัดให้บรรณารักษ์ทำการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตรตามความสามารถหรือความถนัดนอกเหนือไปจากการปฏิบัติงานในห้องสมุด
3. ครูสังคมศึกษาควรให้ความสนใจแก่ทุกวิชาในหมวดสังคมศึกษาเท่า ๆ กัน ไม่สนใจแต่เพียงวิชาใดวิชาหนึ่งเท่านั้น ครูควรใช้วิธีการสอนแบบใหม่ ๆ เช่น Problem Solving, Inquiry Method เข้ามาช่วยเพื่อฝึกทักษะของนักเรียนในด้านการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยอาศัยห้องสมุดโรงเรียน นอกจากนี้ครูควรร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนสังคมศึกษา
4. นักเรียนควรใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการอ่านหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในห้องสมุด และควรสนใจติดตามข่าวคราวและเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ

5. บรรณารักษ์ควรปฏิบัติหน้าที่ให้เต็มความสามารถด้วยความเต็มใจ ควรพิจารณาจัดหนังสือให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน ไม่เน้นเฉพาะสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้บรรณารักษ์ควรให้ความรู้ในด้านการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องแก่ครูและนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Utilization of Library for Learning and Teaching Social Studies at the Lower Secondary Level in Demonstration Schools.

Name Mrs. Wipha Supradist Na-Ayudhaya
Department: Secondary Education

Academic Year 1973

ABSTRACT

Purposes :

The purposes of this research are to study the utilization of school libraries for learning and teaching social studies at the lower secondary school level in demonstration schools in Bangkok Metropolitan. The findings should be useful for both teachers and students in using school libraries as their resources for teaching and learning social studies. They will also serve as a guideline for school administrators, teachers and students as well in recognizing the importance and values of school libraries in the teaching and learning process.

Procedures :

Questionnaires were sent at random to 20 social studies teachers and to 300 students in 5 demonstration schools. The collected data were analysed in percentage and then presented in tables.

Conclusions :

Supplementary readings preferred by teachers and students were biographies and articles from journals and newspapers. Both Thai and foreign journals popular among teachers and students were T.O.T. Magazine,

Chaiyapruk, Siamrat Sabdavijarn, National Geographic Magazine and Holiday Times in Thailand. Most of them have learned to use school libraries correctly. Class activities concerning the use of resources in school libraries were mostly group and individual report writings. Book exhibits were rendered as major school library services to introduce new books and new materials. Proposals made by social studies teachers and students to improve school libraries were various, namely, the library quarter, library materials and library services. They should be raised to better conditions and qualities, so that teachers and students make full use of school libraries.

Suggestions :

1. The Ministry of Education should provide ample budgets for well equipped school libraries. The social studies curricula, textbooks and supplementary readings should be revised, especially those in the fields of Civic and Moral Education. Librarians should be recruited from qualified persons specialized in librarianship and having pleasant personalities.
2. School administrators should recognize school libraries as educational centers and provide enough budgets for buying books and audio-visual materials. Librarians should be assigned to teach at least one subject according to their abilities. They should neither be assigned to work only in the libraries nor to teach so many courses that they are not well available in the libraries
3. Every subject in the field of social studies, not only History and Geography, should be of equal importance to teachers.

In order to develop skills of the students in using library resources, they should try to use new methods of instruction, such as problem solving or inquiry. Librarians, in turn, help promote self studying and self-research. Teachers and librarians should co-operate in presenting educational activities concerning teaching and learning social studies.

4. Students should try to spend beneficially their free times in libraries. They should always try to follow up news and current events.

5. Librarians should try their best to carry on their duty. Well-balanced book selection should cover every subject taught in the schools. Courses concerning how to use libraries intelligently should be offered to both teachers and students.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์ ดร. จรูญทัศน์ พุกกะมาน อาจารย์หัวหน้าแผนกวิชามัธยมศึกษา รองศาสตราจารย์ ทรรศนียา กัลยานมิตร อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย และ อาจารย์ อรพินท์ โภชนดา อาจารย์ที่ปรึกษาทางคดี สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนโรงเรียนสาธิตต่าง ๆ ที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านที่กล่าวมาแล้วที่ได้มีส่วนช่วยเหลือให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณ และขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

วิภา สุประคิษฐ์ ณ อุษยา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	.....	ช
กิตติกรรมประกาศ	.....	ญ
รายการตารางประกอบ	.....	ฉ
บทที่		
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของ เรื่อง	1
	วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย	8
	ประโยชน์ที่ได้อจากการวิจัย	9
	วิธีดำเนินการวิจัย	10
	คำจำกัดความ	11
	ความจำกัดของการวิจัย	12
2	การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	20
4	สรุปอภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	56
	สรุปผลการวิจัย	56
	อภิปรายผลการวิจัย	60
	ขอเสนอแนะ	64
	บรรณานุกรม	68
	ภาคผนวก	71
	ประวัติการศึกษา	92

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงเพศของครูที่ตอบแบบสอบถาม	21
2	แสดงวุฒิของครูที่ตอบแบบสอบถาม	22
3	แสดงประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษา (คิดเป็นจำนวนปี) ของครูสังคมศึกษา	23
4	แสดงจำนวนชั่วโมงที่ครูสังคมศึกษาสอนต่อสัปดาห์	24
5	แสดงจำนวนครูที่สอนวิชาในหมวดสังคมศึกษา	25
6	แสดงวิชาในหมวดสังคมศึกษาที่ครูชอบสอนมากที่สุด	26
7	แสดงวิชาอื่นที่ครูสอนนอกเหนือจากวิชาสังคมศึกษา	27
8	แสดงงานพิเศษของครูนอกเหนือจากชั่วโมงสอน	28
9	แสดงจำนวนและเพศของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทของโรงเรียน	29
10	แสดงการใช้เวลาว่างของครูและนักเรียน	30
11	แสดงวิธีการจัดบริการของทางห้องสมุดที่ให้แกครูและนักเรียนได้ทราบถึงหนังสือและอุปกรณ์ใหม่ ๆ	31
12	แสดงวิชาในหมวดสังคมศึกษาที่ห้องสมุดโรงเรียนมีหนังสือให้คนคว้ามามากที่สุด	32
13	แสดงวิชาในหมวดสังคมศึกษาที่ห้องสมุดโรงเรียนควรจัดซื้อหนังสือเพิ่มมากที่สุด	33
14	แสดงวิธีการที่โรงเรียนจัดซื้อหนังสือในหมวดสังคมศึกษา	34
15	แสดงผลของการเสนอของครูเกี่ยวกับการจัดซื้อหนังสือในหมวดสังคมศึกษา	35
16	แสดงประสบการณ์ของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้หรือได้รับการอบรมวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง	36
17	แสดงสาเหตุที่นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียน	37

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18/	แสดงวิชาในหมวดสังคมศึกษาที่นักเรียนสนใจมากและชอบศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมมากที่สุดในห้องสมุดโรงเรียน 38
19/	แสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงที่ควรไว้ในห้องสมุด โรงเรียนเพื่อค้นหาประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษา (คิดเป็นชั่วโมง ต่อสัปดาห์) 39
20/	แสดงวิชาในหมวดสังคมศึกษาที่ครูแนะนำให้นักเรียนใช้ห้องสมุดโรงเรียน ค้นหาประกอบการเรียนมากที่สุด 40
21/	แสดงประเภทของหนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษาที่ครูและนักเรียนชอบอ่าน 41
22/	แสดงวารสารภาษาไทยที่ครูและนักเรียนอ่านเป็นประจำและเห็นว่าประโยชน์ ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา 43
23	แสดงวารสารภาษาต่างประเทศที่ครูและนักเรียนอ่านเป็นประจำและเห็นว่า เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา 45
24	แสดงวิธีการที่ครูแนะนำให้นักเรียนใช้ห้องสมุดโรงเรียนค้นหาประกอบการ เรียนวิชาสังคมศึกษา 46
25/	แสดงความดีที่ครูให้นักเรียนทำรายงานโดยค้นหาจากห้องสมุดโรงเรียน 47
26/	แสดงวิธีที่ครูสังคมศึกษาให้นักเรียนทำรายงานโดยค้นหาจากห้องสมุดโรงเรียน 48
27/	แสดงวิธีที่ครูสังคมศึกษาแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบการค้นหา ในการทำรายงาน 49
28	แสดงการอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ของครูสังคมศึกษาที่แนะนำให้นักเรียนอ่านก่อน ที่จะให้นักเรียนทำรายงาน 50

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
29 ✓	แสดงเวลาที่ครูสังคมนาศึกษาให้นักเรียนเข้าห้องสมุดโรงเรียนเพื่อค้นคว้าใน การทำรายงานประกอบการเรียนวิชาสังคมนาศึกษา	51
30 ✓	แสดงสิ่งที่ครูสังคมนาศึกษาทำหลังจากที่ให้นักเรียนทำรายงานส่ง โดยค้นคว้า จากห้องสมุดโรงเรียน	52
31	แสดงบริการที่ครูสังคมนาศึกษาจัดโดยร่วมมือกับบรรณารักษ์เพื่อส่งเสริมการ เรียนการสอนวิชาสังคมนาศึกษา	53

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย